

Helena Šuklje
BLIŽINA NA RECEPT

*... v zavetnih nočeh, ko je čisto tiho
in slišiš biti le svoje srce.*

Beležnica

Nekega jutra, ali pa je bila morda še noč, presiha-joča v zrnati sepiji, me je odnesla voda. Gladina se še ni ločila od neba, le gubala se je v gosto tkanje, nakodrano in grahasto po razpršenih lisah. Zdelo se je, da jo ziba veliko potopljeno telo, ki se obrača in utripa tik pod površino. Ali pa je bila le jata nečesa begotnega, kar se je dvignilo in minilo v gladkem drsenju. Ognjeni srp še ni prerezal obzornice in sulica svetlobe še ni zadela platnic beležnice, ki je ležala zapuščena na obali. Mene pa je zagrnila živa sila vode, ki je ne more nič ustaviti, prav tako, kot se ji ne more nič upreti, saj ni mogoče kljubovati brezmejnosti, ki le valovi in se preлива, pronica brez namena, prosta vseh želja, je osvobojena vsake nuje in pride, kamor si že bodi, nič ji ne ubeži, neskončna je kot čas, ki teče z njo.

A pred tistim jutrom so bila še druga jutra, kot so pred vsakim začetkom še drugi začetki in mali brodolomi, čeprav se zdi le ena slika, hip, ki ga zagledam v vzvratnem ogledalu in ni ničesar posamič, le brezbarvni pljuski zelo zgodnjega dne, s katerimi prihajaš skozi nevidna vratca.

Ponoči sem ti nekaj povedala, nekaj sem izrekla, zadržano, skoraj tipaje. Občutek je še vedno oster, oblit s tesnobo, a besed, ki jih je vsrkal zrak, ne morem priklicati.

Zdaj pa se dani, sivkaste konture, še medle od noči, cvetovi, ki še ne dehtijo, me zadržujejo na pojemajoči meji med budnostjo in snom. Nebo je blede, koprenasto, z vodenim okusom mi polni usta. Pod stropom se kot odaliska suka vetrnica, čara lahni vetrc s pomnoženimi rokami, smehljaje zajema kosme zavesti in jih raznaša na vse strani. Komaj kak šum, ovit v žametno meglico seže k meni. Nobenih znamenj mi ne daješ, nobenega križišča ne označiš, ustaviš se v preddverju, v vetrolovu nežnosti.

Vsako sekundo se kdo rodi in vsako sekundo kdo umre, kot iz minute v minuto vznikajo in se v nič razpuščajo ljubezni.

Noč sva razpolovila, prerezala sva jo na dvoje, označila sva vzhodni in zahodni del, da bi se po urah s počasnimi objemi nanaglo razšla in se zbudila v sprano jutro, sama.

Vzamem beležnico in stopim iz kamnite hiše med stare oljke nad zalivom. Zelena srebrnina listov valovi in skriva škržate, ki se nevidni pripravljajo na neumorno raskavo žužnjanje. Spustim se po položnem griču med oleandri in med granatnimi jabolki, pretaknem se skozi grmičje in grem po stezi do obale.

Tvoje oči se oblačijo v barve hitrih oblakov.

Pod žgočim oblokom neba, sredi svetlega, jarkega dne zdrsnem v kristalno sol vode. Beležnico sem spravila na suho, naj čaka ... Potopim se v morje, v tvoje gibko telo, ki se izmika, a me vendar obdaja scela. Obliva me in me prekriva z vseh strani, nobenega koščka moje kože ni, ki se ga ne bi dotikalo. Odrinem se od skale in se požinem k dnu, ko izpla-

vam, razširim roke in plavam mrtvaka. Sonce mi sveti navpik in vse, kar slišim, je le pridušeno prasketanje in trkljanje kamenčkov. Z vsako sekundo lebdenja se bolj odmikam od obale, z vsako minuto negibnosti prodiraš globlje vame, zračni mehurčki me zapuščajo s srebrno verižico, da bi naredili prostor tvojemu tekočemu, prodornemu telesu.

Ponoči sem ti nekaj povedala, nekaj sem izrekla, zadržano, skoraj tipaje, a besed, ki jih je vsrkal zrak, ne morem priklicati. Vem, da si premolknil, zastal si, videla sem, kako si v sebi nekaj zaprl, pogled se ti je spremenil, kot bi zapahnil polkno. Tako jadralec pred čerjo v naglem manevru zasuka premec, prečka zaniha, vrvi popusti in platno mlahavo zaplahuta, nekoliko zgubljeno, kot presenečeno, hipoma brez sape kakor ti, preden zajame veter z druge, nasprotne strani, da se jadro sunkoma izboči z glasnim tleskom in zaobrbe kurz v gladkem zavoju.

Nenadoma se zoblaci, piš potegne. Veter prevrača senčnike in nosi prve kaplje, ki preženejo kopalce. Jaz vztrajam na obali. Gledam bliske, ki prihajajo vse bliže, cepijo se v dolge proge, v kremplje, ki se zasajajo v obzorje in v moje zenice. Daleč si, neznanško daleč, in mnogi so med nama. Stisnem beležnico pod haljo, skrijem jo pred ujmo, in stečem pod nadstrešek.

Sunki vetra dajejo oprijemljivost zraku, oblikujejo in gnetejo ga v nekaj otipljivega, kot bi se najine

besede v nočnih dvogovorih izsolile, ojedrile in utesile v školjkah.

Niham s previsa raztrganega časa. Zaznamovana sem z vročico ali z dolgoživim strahom, ki iz zasede razkreči žrelo in useka s trizobim repom, podobe, ki nemara nadlegujejo tudi tebe, vse dokler jih ne utišaš z dolgim plavanjem v ledeni vodi. Takrat ponikneš v malo mesto, v brezimni kraj nekje na jugu, v zaledju Neaplja ali še niže, sredi Sicilije, kjer te nihče ne pozna. Strežeš pice v lokalni gostilnici, bratiš se s potomci Saracenov in misliš kdo ve kaj. Le kadar si zelo blizu, tako blizu, da gledaš svoj odsev v zrcalu moje punčice, postaneš nemiren s svojim razprtim, nenadoma tako slabo zavarovanim naročjem.

Jaz moram ugotoviti, zakaj sva midva zdaj tukaj skupaj, praviš.

Ponoči sem ti nekaj povedala. Izrekla sem počasen, stišan stavek, po katerem si premolknil. Skozi vnetljivo tišino, gosto kot razžarjen zrak, je švistnilo spoznanje, da sem razkrila tisto, kar morda že ves čas veš, tisto, kar je tako zelo očitno in bo spremenilo vse, takoj ko se bo izvilo iz zastrtosti in sence, odprla sem nekaj, čemur se izmikaš, to, pred čimer se skrivaš in česar nočeš slišati, še posebej ne naravnost in na glas ... še posebej ne na glas ... nekaj najlepšega, a hkrati tudi nekaj najbolj strašnega, kar ti je kdo rekel ... kot v grški tragediji, ko pade sodba in bogovi eno dajo, a hkrati drugo vzamejo. Potem ni nič

več tako, kot je bilo (ko se je še zdelo, da so temine zgolj posledica luči), čeprav ostaja vse enako, negibno, ograjeno in zataknjeno, zazankano za zmeraj.

Somrak je resast, traja, kot dolga noč na skalnati obali, kot fotografija v zrnati sepiji, ki me ujame z beležnico v naročju, kako kljubujem uram in mokrim kamnom. Papir je vlažen, ves mehak, in sled svinčnika se še komaj zarisuje na podlagi. Pod tem življenjem je še eno življenje. Šivam besede, da ne pozabim, pišem, da ne bi šlo v nič kot vse ostalo ... ti in jaz, ki se premikava v počasnem kadru, trepetanje, pretakanje gibljivih slik in migotanje senc, zgoštitve in zredčitve zračnih mas kot longitudinalno valovanje, zvoki, ki se ne zmorejo zlit v glasbo, utrinki, ki še niso zgodba, stavki, ki se spotikajo in omahujejo v asonancah.

Odložim beležnico in grem do vode. Zdi se skoraj trda; vztrajen, neizprosen piš jo je zloščil do sijaja. Sunki zraka samovoljno odpirajo platnice in obračajo strani, da listi šumijo brez besed, z vetrom, ki mu ni do branja, s sapo, ki se dviga iz nevidnih grl odtekajočega časa. Poberem kamenček in ga potežkam, obračam ga med prsti. Čez elipsasto krivino teče temno siva žila, in zlizani, zaobljeni apnenec se mehko prilega skledici dlani. Kot rokohitrc ga vržem v zrak ... ujamem, vržem, ujamem, a ga ne zalučam v vodo, zadržim ga, stisnem v pest. Nič ne sme zmotiti negibne gladine. Počasi stopim v morje, v hladno sinjino vzhajajočega dne. Ti se preoblečeš v brezmejnost in mi spolziš skozi spuščene trepalnice.

Desverzatinib

»Ne rabiva tega denarja, Jorg,« je rekla in takoj zaslišala dvojino, ki se je je že skoraj odvadila.

»Ne gre za denar, Zarja. Sploh ne gre za denar.«

Ne, menda res ne gre za denar, vsaj ne njegov denar, zagotovo ne; toliko slabše torej, toliko slabše.

Pred tremi leti, natančneje pravzaprav pred štirimi leti je tudi sama še delala za Vøntismer. Lahko si je predstavljala Jorga, kako je vstopil v Herpersvillovo pisarno, eno redkih, ki je še niso razgradili v *open space*, in sprejel priložnost, izziv, še več, poslanstvo, ki mu ga je v imenu izvršnega direktorja zaupala strokovna skupina. Izbrali so ga, da stopi na čelo tima in prevzame maratonsko dirko, v kateri bo Vøntismer že konec leta dosegel, kar si je začrtalo Jedro. Začasná, prednostna registracija zdravila, ki ga je razvilo malo zagonsko podjetje New Parenteral Therapeutics ali skrajšano N-PaTer, naj bi zagotovila naskok pred konkurenco in pričakovano, morda celo dvomestno rast dobička.

Zunaj je zagrmelo. Nenaden piš je z glasnim vršenjem privzdignil liste košatega španskega bezga in skozi steklena vrata dnevnega prostora, ki se je odpiral na vrt, je prineslo vrtnice osutih cvetov dišečega grma. Nabrekel, jekleno siv oblak je zakril prvi krajec in večernico, ki se je svetila na še ne povsem temnem nebu. Zarji se je zazdelo, da sliši hitre otroške stopinje Veronikinih bosih nog in ozrla se je proti njeni sobi. Izpod čela je ošinila Jorga, ki je iz vitrine

vzel steklenico ruma Mount Gay Black Barrel in jo poddržal v zraku, kot bi hotel reči, natočim tudi zate? Namesto odgovora je priprla oči in pohitela k Veroniki. A hčerka je mirno dihala in tiščala prstek v usta.

Vontismer se je neprestano preoblikoval, kupoval je manjša podjetja, jih integriral v svojo mrežo, združeval se je s tistimi, ki jih ni mogel prevzeti in oddeleval divizije, ki niso izkazovale dovolj dobička. Kot vsi originatorji je moral skrbeti, da je nadomeščal izpade prihodkov zaradi erozije cen najbolje prodajanih zdravil, ki se jim je začela iztekati patentna zaščita, saj so cenejše generične vzporednice že čakale, da pridejo na trg s prvim dnevom, ko bo možno. Takoj po prevzemu N-PaTerja, za katerega sta vse od ustanovitve delala Zarja in Jorg, je uvedel spremembe v organizaciji, izbrisal razlike in zamenjal del vodstvenega kadra, ki se ni bil pripravljen prilagoditi spremenjenemu okolju. Majhno, a visoko specializirano zagonsko podjetje je v drugi in tretji klinični fazi testiralo nekaj zdravil, ki so imela potencial, da postanejo velike uspešnice. Pospešek, ki ga omogoča organizacijski aparat multinacionalke, obstoječa infrastruktura, finančni viri, proizvodne zmogljivosti, utečena registracijska procedura in uveljavljen tržni model ter vzpostavljene prodajne poti so zagotavljali izjemne možnosti sinergije. N-PaTer je bil le eden v vrsti malih, a ključnih igralcev z izjemno obetavnimi, po projekcijah visoko dobičkonosnimi

novimi inovativnimi proizvodi, po katerem je segla Vøntismerjeva lovka.

Kazalo je na nevihto. Posamezne debele kaplje dežja so udarile kot zablodele krogle, a vlekel je predvsem veter, kot bi v sunkih s pljuski padal zrak in odnašal s sabo prezgodnjo junijsko vročino, žolto plast skominavega prahu, ki ga je pred dnevi prinesel puščavski pesek, in mučno napetost, ki se je spredala med odrezavimi stavki. Jorg se je usedel na lesen vrtni stol in prekrižal noge v štirico, očiten znak samozavesti, dominance in tekmovalnosti. Ker je v desnici držal kozarec in je levico položil na desno nogo, ni mogel skleniti rok za glavo, vsaj to. Zarjo je prešinilo, da bi mu taka poza dala docela neznosen videz domišljavega zadovoljstva. Jasno ji je bilo, da si je že določil prioritete in da bo naredil vse, da bo zastavljene cilje tudi dosegel, ne glede na težavnost, morda celo spornost bližnje situacije. A tudi sama se je odločila – pred tremi leti, po koncu porodniške, se ni več vrnila v laboratorije Vøntismerja. Do takrat je v N-PaTerju delala v posebni skupini za razvoj sterilnih liofilizatov z nanoliposomi za injiciranje, s katerimi so poskušali ciljano doseči mesto delovanja in hkrati zmanjšati hude neželene učinke novih zdravilnih učinkovin. Jorg, ki je bil vodja predkliničnih raziskav, je po prevzemu napredoval v glavnega koordinatorja kliničnih raziskav za področje onkoloških in novih celičnih terapij, zdajšnja ponudba pa ga

je postavljala še višje, na izjemno izpostavljeno mesto z veliko močjo odločanja in upravljanja s sredstvi. Navidezno brezizhodna situacija v zdravju populacije, občutek stiske in izrednih razmer, ki zahtevajo velikega rešitelja, redke bolezni mladih, še posebno otrok in ranljivih skupin, zaposleni, ki z vsakim mejnikom premagujejo sami sebe, timski duh, delovna učinkovitost kot strateško orožje ... vzvodi, ki jih je Jorg izvrstno poznal in spretno uporabljal pri podrejenih. Ni šlo le za kratkoročen dobiček z novim zdravilom, bistven je bil dolgoročen vpliv, s katerim bi se uveljavil nov, občutno hitrejši postopek odobritve za prodajo.

Prineslo je še nekaj gostejših kapelj, papirnati lampijoni na pokriti verandi so močno zanihali, Veronikin napihljivi čolniček na gladini bazena je privzdigovalo kot gliser na razburkanem morju, če ne bi bil privezan, bi ga odpihnilo. Na hitro se je ulilo in enako naglo pojenjalo, a osvežitve ni bilo, v zraku je obvisela gosta sopara. Zarja je pomislila na Aljaža. Morda se je pod njim pravkar nevarno zazibala veja, morda je moral previdneje stopiti na vlažno lubje ... V tivolskem drevoredu je postavljajl instalacijo. S pomočjo svetlobe poslikati in oživiti ambient, ji je razlagal, z lebdečimi voluminoznimi stolpiči, prosojnimi lestenci narekovati ritem prostora in slediti njegovi funkcionalni rabi, na novo oblikovati poti srečevanj in srečanja poti, s tem pa ustvarjati nove vezi ... Pod nebo vpete strukture bodo čez dan na tleh oblikovale sence, ki se bodo ponoči spremenile v svoje nasprotje, v svetlobo ... je govoril.

Jorg, če bi že kdaj srečal Aljaža (malo verjetno), bi morda navrgel, da bi tudi sam lahko obešal lučke po vejah, se oklical za ustvarjalca, vložil zahtevek za samostojnega kulturnega delavca in vlekkel proračunska sredstva, kdo bi pa delal, a?! Vendar mu je omniprezentna izurjenost sprejemati vse drugačne in različne, ki so ji bili podvrženi vsi zaposleni, prepredčevala, da bi na glas rekel kaj podobnega, mislil bi si pa zagotovo.

Stala je med vrati z rokami prekrizanimi v naročju, saj ni hotela sesti k Jorgu, hkrati pa mu ni želela dati povoda za očitek, da se noče pogovarjati, zato se je raje samo naslonila na okvir. Tako bi lahko tudi slišala Veroniko, če bi se oglasila.

»Preselil se bom v kampus, Zarja. Verjamem, da razumeš. Pri projektu me potrebujejo. V tej fazi je to ključno. Ne dvomim, da me v celoti podpiraš. Poskrbel bom za vse, kar boš medtem potrebovala.«

Začutila je nekaj podobnega nenadnemu napadu srbečice, kot da bi iz vsakega izrečenega stavka priletela mušica in jo pičila. Ni rekel, pričakujem, da me razumeš ali moraš me razumeti, še manj, nimaš druge izbire, kot da me podpreš. Učinkovito je ponotranjil neprestano službeno dresuro korektnosti povedanega, neprestano skrb za neoporečno komunikacijo in način, kako doseči trde cilje na dozdevno mehke načine. Kratki, praktični stavki, nobenih nikalnic, namesto njih smeje, trdilne povedi. Nobenih prepovedanih besed kot so moraš, ampak in podobno. Trkanje na odgovornost in vest. Laskanje. Tehnika sendviča s trojico dobro, slabo, dobro. Vzbujanje

občutka nujnosti in prikazovanje nepogrešljivosti posameznika v točno določeni situaciji. Poudarjanje poslanstva in izpostavljanje udeležbe pri nečem velikem, pri zavezništvu s skupnostjo, pri ustvarjanju vključujočega okolja, tako rekoč pri odrešenju, kjer je vsak lahko zvesta in najboljša različica samega sebe, ki se ga ceni prav zaradi njegovih posebnosti in različnosti, kar vse vodi v izjemen kalejdoskop soustvarjanja zgodovinskih sprememb v znanosti in novih poti medicine. In nazadnje, a zato nič manj pomembno, zagotavljanje, da bo za vse poskrbljeno, to je Vøntismer, ukrepa, kot je načrtano.

»Preselil se boš ... prav pre-se-lil?« ji je ušlo nemno vprašanje, čeprav je vedela, da obstaja tudi ta možnost, bivanje v kampusu podjetja, *company dormitory*, kjer stanuješ in spiš, da se umakneš od vseh zunanjih motenj, da si v neprestanem stiku s sodelavci in da lahko sproti, v živo poročáš o napredku v Jedro; še posebej v posebnih okoliščinah, v okoliščinah, ki jih kot take opredeli upravni vrh.

Poskrbel bo za vse, kar bo medtem potrebovala ... Kot da sama ne bi znala poskrbeti zase in za Veroniko. Ja, za Veroniko. Morala se je obvladati. Vedela je, da denar v pogovorih med Jorgom in vodstvom ni bil niti omenjen. Razumelo se je, da bo nagrajen, zelo dobro nagrajen, a kaj naj s tem denarjem, le kaj? Vedela je, da mu bodo tudi sodelavci iz najožjega tima sledili in da bodo skladno s korporativnim vodilom številka 10, *Vzgajaj izjemne ljudi in time, ki sledijo filozofiji korporacije*, razumeli, da morajo sprejeti osebne odločitve, opraviti naloge, ki so jim zaupane,

še več, premikati meje in teči dodatno miljo, skratka, prispevati h končnemu cilju v skladu s svojo voljo in načeli, ki naj se lepo ujemajo z zavezami podjetja, vpisanimi med skrbno negovane vrednote in ravnanja. Periodična izobraževanja, etični kodeks, zaupnost upravljanja z informacijami, pogodbene postavke, vse to so bile niti, ki so vezale zaposlene.

Zarja je zaznala vibriranje telefona v hlačnem žepu. Zvonjenje je imela po tihem, da ne bi budila Veronike, in tudi Jorg ga ni mogel slišati, zagotovo ne, najverjetneje ne, no, pa tudi če ... Pogledala je na zaslon, kot bi preverila, koliko je ura. Bil je le delček sekunde, a dovolj, da je ujela Aljaževo številko in sporočilo:

Jutri ob 11 h bom na ...

Ni brala naprej, ni odprla sporočila, tako bi vedel, da ga je videla, tega pa ni hotela, ne še, ne zdaj, sploh ne zdaj, ko Jorg s svojim izbranim rumom sedi na terasi pod nihajočimi svetilkami in ji s skrbno učvrščenim šopom las, ki mu niti sunki vetra ne pridejo do živega, sporoča svojo odločitev, kot bi ji omenil, da pelje avto na tehnični pregled in se bo nekoliko zamudil, če mu bodo še zamenjali olje ali zavorno tekočino in dolili čistilo za šipe v zalogovnik.

»Veroniki si obljubil, da ...« se je ustavila sredi stavka.

Kakšen smisel je imelo to? In še večji nesmisel, če bi ga spomnila, da ima v četrtek ob šestih predstavitev svojega prvega knjižnega prevoda. Navadila se je že, da na dogodke nista hodila skupaj, a zdaj, ko se je spet samoumevno postavil na stran tega, kar je

počel sam, s tem pa seveda čisto neposredno na stran Vøntismerja, se ni počutila le izdano in opeharjeno, popadel jo je gnev. Jorg je privzdignil obrvi, počasi naredil požirek in ji nepremično zrl v oči. Za hip se ji je zazdelo, da se nekoliko napreza in lovi način, kako bi se obvladal, a bil je precej dobro utrjen, podkrepjen ali morda podkleten, v bistvu pa opolnomočen z veščinami, to bi bil bržkone zgleden korporativni izraz.

Ja, tako jo je gledal tudi tisti dan, ko mu je povedala, kaj se je zgodilo v laboratoriju. In nekaj mesecev pozneje, ko je prišla domov s pregleda.

»Z Veroniko bova še vse nadoknadila. Zdaj me potrebuje veliko otrok. Premikamo meje možnega. Tudi ti si del te zgodbe.«

Res, bila je del te zgodbe. In ta zgodba je bila del nje, nje in Veronike, za vedno. Čeprav tudi Jorga, tudi njega ... Zdaj pa jo je pital s temi maziljenimi stavki, napiflanimi iz korporativnih zgibank, kot da ne bi vedela, od kod izvirajo.

Na nizki mizi ob bralnem fotelju je še vedno stala skodelica. Da bi se premaknila z mesta, da bi omilila ščemenje, da bi pridobila nekaj časa in ji ne bi bilo treba takoj odgovoriti, pa tudi da bi se dotaknila nečesa, kar je Aljaževo, pa čeprav le njegove skodelice, si je začela pripravljati čaj. Lahko bi na vrtu utrgala nekaj sveže mete in melise, a za to bi morala mimo Jorga in njegovega kozarca z rumom, spet si je natočil. Posušene lističe mešanice je natresla v cedilo in ga potopila v vrelo vodo. Takoj je zadišalo po limonski verbeni. Zdelo se ji je, da je zbrana in osredotočena,

da se premika natančno in obvladano, v resnici pa so bile njene kretnje počasne in vijugave, kot bi se roka ne dvignila do ustrezne višine in bi potovala po samovoljni, znižani liniji, ne da bi se uskladila s tem, kar je zaznaval vid ali pa se je to zgodilo z zamikom. Aljaževa skodelica je z glasnim žvenketom udarila ob krožnik in se zazibala na robu pulta ... Zarja je skočila in jo pobrala, kot da bi to lahko še pomagalo in preprečilo črepinje, a skodelica je ostala cela ... Cela, topla in gladka, kot čvrsta koža, ki se ji je približala v majskem večeru, ko ji je Aljaž prinesel osnutke za grafično opremo in ostal še dolgo v noč. Nasmehnila se je in si jo pritisnila k licu.

»Začela si s polivanjem, a vsaj nisi končala z razbijanjem,« je zaslišala za sabo Jorgov glas in se zdrznila, zaneslo jo je drugam, Jorg pa je bil še vedno tu, prav blizu in morda jo je že nekaj časa preiskujoče opazoval od zadaj, ne da bi se sama, zamotana v spominsko meglico, lahko branila.

Ali pa bi bila prav v tem lahko sreča, si je rekla v mislih in vase, sreča v črepinjah, ki bi, ko še ne bi bile črepinje, vsebovale nekaj tako preprostega in nenevarnega, kot je rastlinski poparek. Jorg se je je nalahno dotaknil (je bilo namerno?) in se napotil v zgornje nadstropje. Morda je šel v kopalnico ali pa si bo že kar takoj pripravil srajce za začasno selitev. Julka je zjutraj prinesla opran in sveže zlikan kup. Bi mu zgledna žena na vrh napolnjenega kovčka položila družinsko fotografijo vseh treh na ozadju bohotno cvetoče magnolije? Veronika, ki mu sedi za vratom, on, ki jo z dvignjeno roko in z objemom čez hrbet

varuje od zadaj, z drugo roko pa stiska njo, Zarjo, okoli ramen? Posnetke je lani naredila službena fotografinja za Jorgov uradni profil. Lep srebrn okvir in opornik na hrbtni strani bi skladno z zaželeno podobo družinske harmonije vzorno zaokrožil Jorgovo delovno mizo. Še enkrat je zavrela vodo in nasula čaj v cedilo.

Učinkovina s kodo NPT-991 je bila v procesu odobritve mednarodnega nezaščitenega imena INN, International Nonproprietary Name in Jorg s skupino sodelavcev je pripravil predloge po ključu *prefix-infix-suffix*. »Des-« kot prvi zlog je označeval odsotnost halogenskega dela, koren »-tinib« je bil skladno z nomenklaturo predpisan za alkilirajoče citostatike, izbrati so morali le še srednji del. Jorgov predlog »-verza«, ta dva zloga, ta hrbtnica imena iz petih črk, ki jo je kot šesti prst prilepil h korenu »-tinib«, je Zarjo zadela naravnost v pleksus. Njeni možgani, ki so s prevajanjem izostrili pozornost, so v hipu razvozlali, da zloga izhajata iz začetka Veronikinega in njenega imena, potem pa naprej samovoljno in hladno iskali sopomenke za indikacijo, še bolj pa za neželene učinke. *Polidaktilija je genetska ali razvojna anomalija, pri kateri ima organizem več prstov, kot je običajno. Lahko je del genetskega sindroma ali pa se pojavi spontano, brez drugih povezanih zdravstvenih težav. Zdravljenje je odvisno od funkcionalnosti dodatnih prstov ter od bolnikovega stanja.*

V nekaterih primerih dodatne prste kirurško odstranijo, da bi izboljšali estetski videz in funkcionalnost roke, če pa je prst popolnoma oblikovan s kostmi in sklepi, se stanje lahko obravnava tudi z ustreznimi fizioterapijami ...

Tako kot vsi originatorji, je bil tudi Vøntismer v ne-nehnem boju, da bi se zavihtel na farmacevtski parnas. A niti strm padec prodaje cepiva proti covidu-19 ni mogel izriniti Pfizerja s prvega mesta med farmacevtskimi velikani, s 100,3 milijarde dolarjev letnega dobička je bil še vedno na vrhu ... Vøntismer je sicer dosegel solidne rezultate, a to niso bili prilivi, ki so jih pričakovali delničarji. Prodaja zdravila proti strjevanju krvi je predlani dosegla vrh pri 13,6 milijarde dolarjev, vendar je lani padla za 21 odstotkov na 11 milijard dolarjev z napovedjo nadaljnjega padca za 5,4 milijarde dolarjev. Vøntismer je za prihodnje leto napovedal skupno povečanje prihodkov za 14 odstotkov, zato pa je potreboval vsaj zdravo povečanje dveh drugih megaspešnic, zdravila za multipli mielom in psoriatični revmatoidni artritis ter močno lansiranje treh zelo obetavnih izdelkov, ki so bili tik pred odobritvijo; po projekcijah naj bi trio do leta 2025 ustvaril od 11 do 14 milijard dolarjev. Eden od njih je bil tudi desverzatinib.

NPT-991, kasneje poimenovan desverzatinib, je bil že v prvih fazah razvoja, ki jih je vodila Zarja, uvrščen v skupino snovi z najvišjim tveganjem za roko-

vanje. Zanj je bilo predpisano delo v namenskem laboratoriju z najstrožjimi varnostnimi ukrepi, dvojno preoblačenje v posebnem predprostoru, osebna varovalna oprema z zaščitnim kombinezonom iz *tyveka*, dvojne obujke čez delovne čevlje, celoobrazna maska, izolatorska komora s HEPA filtrnim sistemom, odstranjevanje nevarnih odpadkov in dekontaminacija steklovine, drobnega pribora, laboratorijske opreme in delovnih površin skladno z internimi predpisi, validacija čiščenja ... A nič ni moglo preprečiti vseh možnih situacij. In čeprav so bile za primer razbitja predpisane tudi dvojne rokavice, se je čaša, iz katere je Zarja vzorčila disperzijo polimerov z mikronizirano snovjo NPT-991, razbila in jo porezala ... Poročati o dogodku, kot je bilo uradno zahtevano v navodilih za delo, je bila njena prva misel, takoj nato pa ...

Vzela je cedilo iz Aljaževe skodelice s sveže pripravljnim čajem.

V Tivoliju smo končali, ali boš lahko ... Zdaj grem ...

Hitro je ugasnila telefon. Po tleh je bilo še vedno mokro. Iz omare, v katero je Julka spravljala krpe in čistila, je potegnila rdečo cunjo, kot bi z njo hotela od daleč pomahati Jorgu, in jo vrgla na tla. Ko jo je obrnila, da bi še z druge, bolj suhe strani vpila politi čaj, je opazila, da ima v rokah majico z napisom: *It's not about pushing your hardest — it's about moving in sync*. To je bila Jorgova majica z zadnjega skupnega *team buildinga*, ki ga je organiziralo vodstvo odseka

na Soči. Menda je po tem nikoli več ni oblekel in hitro je končala med brisalkami. Zarja se je vprašala, ali bi se nespoštljiv odnos do majice lahko uvrstil v katero izmed kategorij kršitev vrednot in ravnanj korporacije. Sama je bila takrat že noseča in oproščena športne aktivnosti, zato pa je lahko z lesenega pomola opazovala dva olimpijca (Rio, Tokio), ki sta imela nalogo, da celo ekipo z veslanjem v raftu nazorno podučita, kako deluje timski duh.

Ožela je majico in jo obesila čez pručko. Slišala je Jorga, ki je v garderobni sobi zlagal najnujnejše. Bil je hiter in organiziran. Stvari je urejal z nekakšno lahkotno brezbržnostjo za razliko od nje, ki se je, nasprotno, slabo spoprijemala s prtljago; priprave na kakršen koli odhod so jo vedno bremenile in spravljale ob živce. Morda jo je tudi zato njegova mirnost še bolj dražila, preprosto dejstvo je bilo, da je še naprej, zdaj celo s potrojenim časom delal za Jedro, ne da bi ga tisto, kar se je zgodilo, tisto, kar je njo pahnilo v polje preplaha in nespečnosti, v območje tesnobe in zmede, pa tudi v obstret prikazni in panike, zadržalo ali ustavilo. On je imel pripravljeno enostavno rešitev ... in ženska svobodno odloča o svojem telesu, kajne? Če se ne strinjaš, pa moraš ti vedeti, kaj boš naredila ali drugače, če ne boš naredila, kako boš s tem živela, je podčrtal. Pustil jo je, da se je bolj ali manj sama soočala s strahovi in težavami; v ustreznem poslovnem besednjaku, ki ga niti v domačem okolju ni docela opustil, so bili to le izzivi in priložnosti, tako pa naj bi izgubili ostrino in črnogledo breme, še več, postali naj bi vznemirljivi kot možnosti za sijajen podvig.

Že ko so ju z Aljažem na založbi prvič predstavili, je začutila, da jo je zalila bakrena talina, pod katero je počila debela steklena plošča in premaknila perspektivo. Čeprav se je zdel vihrav in nemiren, tisti, ki prihaja nestanoviten in ljubek, z jasno izdelanim mesenim namenom, za katerega je težko ustvariti učinkovito in hitro obrambo, je kmalu ugotovila, da je v njegovi družbi ne razveseljujeta le prostodušni humor in naklonjenost do istih stvari, ampak tudi živo zanimanje za drugega in popolna odsotnost samoljubja. Po več mesecih spremenljivega, a vztrajnega zблиževanja, še posebej pa po hladnih letih, skozi katere je šla po Veronikinem rojstvu, bi Aljažu zlahka rekla, glej, nobenega razloga ni, da sva z Jorgom še skupaj. Njega preveč zaposlujeta lastni vpliv in moč, ki ju ima zunaj najinega doma, in zveza z mano se mu zdi tako samoumevna kot reakcija močne kisline in močne baze, iz katerih nastane nevtralna sol, ta pa tako in tako nikomur več ne more škodovati.

A škoda je prihajala od drugod. Kot senca, ki tlači in prši kalno meglo se je selila z bojznimi in stegovala mutast jezik. Treba se je bilo naročiti, poklicati ali vpisati prošnjo za termin v spletno aplikacijo ambulante. Enostavno je bilo zvečer skleniti: jutri bom, potem pa odlašati iz ure v uro, da pride spet večer in se znova vse začne – s črto horizonta, s svetlobo in z upanjem sredi prostrane ravnice.

Tisto dopoldne pred štirimi leti je Zarjino ginekologinjo nadomeščal upokojeni kolega, ki je krpal vrzel pomanjkanja zdravnikov, še bolj verjetno pa krepil svoje prihodke. V času njegovega zenita so ga na kliniki klicali lepi Perič; veliko je dal na svoj videz, menda si je na obraz polagal surove zrezke. A zrezki niso pomagali, botoks in injekcije hialuronske kisline pa so zanj prišli prepozno, bil je že uvel. Sklanjal se je nadnje in ji krožil z ultrazvočno sondo po trebuhu ter bolj sebi kot njej govoril:

»Glava normalne velikosti, oči, usta, nos jasno oblikovani ... tule je penis, penis v erekciji, fant se že igra z njim.«

Zarjo je skeleče zbodlo, taki izraz se niso skladali z mislimi zaskrbljene nosečnice, nihče o svojih bližnjih, če niso partnerji ali ljubimci, ne razmišlja, da so v stanju erekcije, še posebej ne, če so otroci, za povrhu še nerojeni otroci. Kakšen bebec! Glavo je obrnila vstran, v ležečem položaju je bila razgaljena in nemočna. Hotela je vstati, a upokojeni primarij je nanesel novo količino gela in v tišini nadaljeval. Molčal je tudi, ko se je že usedla k mizi in ne da bi jo pogledal, pisal v kartoteko. Zarji se je zdelo, da zelo veliko beleži, težko je zadrževala vprašanja in ko je končno odložil kuli ter suho vprašal:

»Je imel kdo v družini razvojne nepravilnosti?« so bili njeni živci že preplavljeni z adrenalinom, čutila je mravljinčenje po vsem telesu in pritisk v ušesih je

dušil njegove besede, da ga je slišala le še od daleč, vsekakor pa nestvarno.

Zasukala je senčilo na velikem panoramskem oknu in zarisala navidezno črto med zunaj in znotraj, a vrat na vrt še ni zapahnila, kot da se ne bi mogla odtrgati od možnosti, da stopi v noč. Telefon je spet zavibriral ... še eno Aljaževo sporočilo:

Moja usta so se zaprla, ne jedo, ne pijejo, ne izgovarjajo besed ... čakajo le nate, da se te dotaknejo, da te vzamejo vase ...

Stala je na pragu in počasi dihala, globoko ... ena, dva, tri in štiri ... in čakala, le kaj ... da bi se zrak razprl, da bi padle stene? Koraki v zgornjem nadstropju so se umirili, Jorg se ni več spustil v pritličje, nemara je šel spat, ne da bi poljubil sanjajočo Veroniko, njej pa zaželel lahko noč. Mogoče pa je še pregledoval elektronsko pošto in se bo vrnil v dnevni prostor, pokukal k hčerki, ji popravil odejico, njo, Zarjo pa objel za slovo ...

Ura je bila že skoraj pol dveh in pridušeni zvoki noči so se v razvlečenih teminah obračali sami vase. Misli so se vžigale v kaotičnih okruških in se mešale z načrti naslednjih tednov ... Veronikine terapije se bodo z junijem zaključile, stanje se ji je zelo popravilo, knjiga bo prišla iz tiskarne, veselila se je predaha, pa tudi novega naročila, z urednikom se je že dogovorila za nov prevod in čez poletje je načrtovala prvi cikel branja, bili so na pragu morebitnih skupnih

počitnic in Jorg je Veroniki obljubil, da ... Zdaj pa je vsaj to zadnje odloženo ali preklicano, čeprav ni povedal ničesar oprijemljivega in določenega o tem, ali bo odsoten brez prekinitev in koliko časa lahko vse skupaj traja. Ni omenil, kaj bo počel niti je ni seznanjal s podrobnostmi. Politika varovanja informacij, ki jo je pikolovsko izpolnjeval, je veljala tudi za družinske člane in sama ni bila več del organizacije, čeprav je bilo absurdno, vedela je, da gre za desverzatinib. In tako je povedal le najnujnejše ... Preselil se bom v kampus, Zarja, v tej fazi je to ključno. Ljudje, ki so navajeni na pozicijo moči, ne govorijo veliko, le da jaz nisem ena od tvojih podrejenih, Jorg. Tudi jaz ne mislim veliko govoriti, nasprotno kot tvoji pomočniki z vgrajenim refleksom, da bi s povodnijo besed in stavkov naredili vtis in se izkazali z idejami, med katerimi bi ti izbiral ter jih nazadnje izbral, se bom tudi jaz omejila na najnujnejše ...

Veter se je polegel, luna je zašla in nebesna znamenja so svetlooko, hladno in brezbrizno drsela čez zodiak, kot bi jih nekdo počasi, v zanesljivem loku premikal po vrtljivi zvezdni karti. Kurzor na zaslonu pod Aljaževimi besedami pa je še kar migljajal ... nemirni sel, ki se ne meni za naravo stavkov in čaka, če bo, morda, po dolgih prekinitvah in premorih prestregel sporočilo in ga prevedel v niz enic in ničel, da bi ga odnesel v noč.

Se vidiva na tiskovki, ne vem, če nama bo ... je končno zmogla Zarja in spet zaslišala dvojino.

Ko je zaprla vrata na vrt, je kovinski zaklep kratko kliknil. V Veronikini sobi je lebdel blagi vonj po malih otrocih, kot bi se nekje za obzorjem pekle palačinke in bi jih nevidna roka posipala z najrahljšim prahom dišavnega sladkorja. Punčka je ležala na levem boku in z desnico objemala plišastega medvedka. Gladek, rožnat obrazek so obkrožali svetli lasje, ki so se po otroško vihali in mehko sprijemali v ljubke vijuge. Skozi tanke veke so modrikasto prosevale žilice in na privihanem nosku se ji je nabralo nekaj potnih kapljic. Ko se je nekoliko premaknila, se je glasbena skrinjica v medvedkovem trebuhu zganila in zaslišal se je delček *Brahmsove Uspavanke*, le tri note, a dovolj, da si je Zarja v mislih odpela celo melodijo, kot bi mrmrala urok, ki naj varuje spečega otroka. Veronikina dlan je bila razprta, s palcem si je podpirala kotiček ustec v nasmeh, štirje prstki so zastali v zraku, in ko je globlje potonila v spanec, so se ustnice nekoliko razmaknile ... šesti prstek, ki ga je sesala, ji je napol zdrsnil ven, zdrznila se je in ga hitro povlekla nazaj, a predramila se ni.

Helena Šuklje BLIŽINA NA RECEPT

Knjižna zbirka BELETRINA

Uredila

Urban Vovk, Mateja Arnež

Lektura

Mateja Arnež

Korektura

Jerneja Katona Zajc

Oblikovanje

Tanja Semion

Oblikovalska zasnova notranjosti

Polonca Strman

Prelom

Jana Kuharič

Tehnični urednik

Marko Hercog

Izdajatelj

BELETRINA, zavod za založniško dejavnost
Neubergerjeva 30, 1000 Ljubljana
www.beletrina.si

Direktor založbe

Mitja Čander

Programski vodja založbe

Aleš Šteger

Glavni urednik

Urban Vovk

Beletrina*

Knjižno delo je izšlo v okviru knjižnega programa, ki ga v letu 2025
sofinancira Javna agencija za knjigo Republike Slovenije.

Naklada: 600 izvodov

Ljubljana 2025